

OMEP-nytt

Tidskrift för Svenska OMEP nr 2, september 2018

OMEP - i barnens tjänst i 70 år

OMEP har en spännande höst framför sig:

Firandet av 70-årsjubileum av organisationen pågår. Årets världskongress i slutet av juni hölls i Prag, Tjeckien. Det var där som bildandet av OMEP 1948 skedde. I detta nummer av OMEP-nytt får ni möjlighet att läsa om detta. Kaj Fölster, Alva Myrdals dotter, närvarade som hedersmedlem och höll ett anförande. Vi publicerar det i sin helhet. OMEP-Sverige uppmärksammar jubileumet med ett möte i Stockholm den 11 oktober, kl 17.30. Vi har också tagit fram en jubileumsskrift där OMEP:s arbete i Sverige presenteras.

Vid världsrådet som är OMEP:s årsmöte för världsstyrelsen, som hålls inför varje världskongress, valdes Ingrid Engdahl in i OMEP:s världsstyrelse med ansvar för Europaområdet.

Den nya reviderade läroplanen för förskolan har antagits i dagarna OMEP:s remissvar hittar du på www.omep.org.se.

Lanseringen av boken Barnens Planet och arbetet med Barnkonventionen är i full gång. Mer information om det projektet finns också med i detta nummer. Representanter från OMEP leder workshops i regionen på de förskolor som efterfrågar detta. Hoppas vårt arbete ger ringar på vattnet när det gäller barns rättigheter och likabehandling.

Ett utmärkt sätt att fira OMEP:s 70 år är att bli medlem och stödja vårt arbete. Hur du blir medlem står på sista sidan som vanligt.

Önskar alla medlemmar en härlig höst,

Lena Bäckström,
ordförande för Skånekretsen

Innehåll:

1. Kongressrapporter
2. Förskolans läroplan
3. "Barnens planet", en metod för arbetet med barnets rättigheter
4. Aktuellt från kretsarna
5. Utlysning av ansökningar

1. Kongressrapporter

Vi publicerar med stolthet Kaj Fölsters tal vid Opening Ceremony, OMEP 70th International Conference, Prag 2018 June 27th.

Here we are now June 2018 in Prague! OMEP was constituted here 1948 at its very first conference. It took place in the Charles University, to the tunes of Smetanas "Song to Freedom"! Maria Bartoskova, in charge of the Czechoslovakian Pre-School Department in the Ministry of Education was the host. She had been one of the very earliest enthusiasts getting together already 1945/46, first in London, then in Paris to discuss and develop this never before heard of initiative: To encourage new ways of education as the old ones based on obedience and authority could not be the right way to ensure future peace. My mother Alva Myrdal and Lady Allen of England had as early as summer 1945 met to discuss the necessity to start international cooperation for this purpose. Why? The children were the Future – they had to be focused! I was then 10 years of age, but vividly remember the excitement as the talks often took place in my home. They discussed, drew up guide lines, and discussed again.

Then in 1946 this first group of now eight enthusiasts from different nations took the step to meet in Paris to find the necessary ways to go about this new project: the group could convince the newly formed UNESCO to support this initiative "to promote action in all countries and promote the general understanding of the importance of these formative years". The children had been the worst victims of W.W. II. UNESCO estimated that about 13 million children had been abandoned or become orphans due to the war. Not to speak about the devastation of their families, their homes, their playgrounds, their possibilities to grow up in a peaceful world. It was clear to these eager persons that a totally new concept of education was necessary to ensure future peace and this had definitely to be made together across national borders. They were thus eager to start something absolutely new: The coordination of International cross-cultural exchange of preschool policies: to exchange ideas, experiences, research and practical concepts.

UNESCO supported them in the organisational matters, and helped also by sending away invitations to all member states of UNESCO to demand them to inform all the professional Boards or Unions or Teaching Institutions and Organisations of various kinds dealing with the youngest children. How should the eight have been able to do that on their own? That was a hard and courageous beginning! In the Opening Address here in Prague my mother, just elected to be the first president, said: "I must remind you, that it is a courageous thing we are embarking on... The world is sick and troubled, but we really believe that this is the time for constructive and far-sighted work a cooperative, international enterprise. We are assembled here to achieve practical aims". The vice-chairpersons were chosen to represent the five world continents. The resolution that followed pointed out: "We educators from 18

countries, representing the five continents of the world...unanimously voice our concern about the conditions under which the young children live today”. And so the energetic working groups had thus started the practical work. 73 items were finally passed, defining forthcoming activities and research. These became the guidelines for the participants of the conference to take home and work on. The Report from the Conference 1948 closes with the words from the world known Czech philosopher and educationalist Jan Amos Comenius from the 17th century: “General corruption of the world begins at its very roots; so the general rehabilitation of the world has to begin there too”.

Today all scientific research everywhere has been able to show a now unquestioned truth - that the years of formation of the preschool children are the most important if we are to achieve what we now call Sustainability. THEY have to be brought up to become strong, self-reliant grownups, safeguarding cooperation instead of falling into animosity. As the Founders said: If we are to achieve PEACE the device, the motto, has to be: THE CHILDREN FIRST.

I will therefore finally add what the Founders of OMEP were convinced of: “You gathered here have the most important profession in this our world”.

Thank you, Kaj Fölster

Seminarier och studiebesök

Nedan följer en kort presentation av den svenska delegationens bidrag till världskongressen 2018 i form av keynote och seminariemedverkan. Kontakta respektive presentatör om du önskar närmare information om innehåll.

En av sex keynote speakers var Ingrid Engdahl som höll ett anförande utifrån rubriken: *It is time to do the right things. The role of Early Childhood Education for a sustainable society.*

Många medlemmar presenterade papers vid kongressen. Här presenteras de seminarier som hade svenska OMEP-medlemmar som deltagare.

- Ingrid Pramling Samuelsson: Presentation of the OMEP ESD award winners of 2018. (http://www.worldomep.org/index.php?page=view&pg=1&idx=151&hCode=BOARD&bo_idx=5&sfl=&stx=&cate=Other). Hon deltog även vid ytterligare två seminarier: *Global ECE/ECD Policy and Practice to Achieve the Sustainable Development Goals: OMEP’s Work at the United Nations and UNESCO* och *History of transition in early childhood education research: IJEC journal from 1969 to 2017.*
- Lena Bäckström: *The welfare of children and families is at the hub of the welfare state.*
- Lise-Lott Fjell & Erica Strand: *Children’s Planet – to learn for life and the future.*
- Ingela Friberg & Laila Gustavsson: *Action research in pre-school class.*
- Marie Fridberg & Agneta Jonsson & Susanne Thulin & Andreas Redfors: *Chemistry and Physics in Pre-school – Teaching and Learning through Socio-Scientific Issues.*

- Laila Gustavsson & Susanne Thulin: *Education for Sustainability in Early Childhood Teacher Education (ECTE)*.
- Ann-Katrin Svärd & Kia Kimhag: *Degrading treatment in some Swedish pre-schools: observed experiences from pre-school student teachers*.

Studiebesök på ”Mateřská škola” en förskola i Prag 27 juni 2018.

Ulla-Britt Larsson, Margareta Blennow och Maria Edlund.

Vi åkte tunnelbana i trekvart till ett stort köpcentrum. Sedan vandrade vi genom ett hypermodernt område till förskolan ”Mateřská škola”. Där fanns 112 barn uppdelade på fyra avdelningar.

Allmänt om förskolan. I Tjeckien erbjuds alla barn områdesbaserad förskola från tre års ålder (91% deltar), men de kan få börja vid två år om de är torra. En del barn börjar då i privata förskolor där föräldrar får betala en högre avgift än i den kommunala förskolan. Där betalar föräldrar en deltagaravgift per månad och en avgift för lunch. Staten ger ett visst bidrag till barn från två till tre års ålder. Föräldrar måste ringa före klockan åtta om barnet skall stanna hemma. Är barnet sjukt måste familjen kontakta läkare för att få ett intyg. Barn med särskilda behov kan också gå i förskolan, som då söker extra pengar. Skolstart för alla är vid sex års ålder.

Verksamheten. Alla barnen skulle vara på plats klockan åtta. Dagen börjar med samling och därefter går man ut på en stor grönskande gård som erbjuder många olika lekmöjligheter.

En gång i veckan går man till skogen och dit är det två km. Inomhus domineras lokalen av ett stort rum med olika stationer t.ex. målning, bygg, rollek. Det är välorganiserat. I samma stora rum serveras maten. Först får de soppa som de hämtar själva. Sedan varm mat och de får bestämma själva hur mycket de vill ha. Efter lunchen är det dags för obligatorisk vila. Då skall alla barnen oavsett ålder byta om till pyjamas. De vilar länge (minst två timmer), på egna madrasser som läggs fram i det stora rummet där de just ätit.

En pedagog tar hand om 28 barn större delen av dagen. Den andra pedagogen kommer före lunch och den första går hem efter lunch. Vi är förundrade över hur detta kan fungera. Men vår guide upplever inga problem med att vara ensam med 28 barn. I den stora salen finns ett piano som är ett vanligt inslag på förskolor i Tjeckien.

Treåringarna uppträder för oss. Förskolläraren delar ut olika rytminstrument med träpinnar och block. De 21 barnen sitter stilla i en rund ring och lyssnar på förskollärarens instruktioner för att sedan spela. Vi häpnar. Femåringarna visar rörelselekar till lärarens pianospel. De är öppna, söker stolt kontakt och delar ut målade pappersfjärilar som de tillverkat för oss.

Förskollärarens arbetsvillkor. De arbetar efter styrdokument som motsvarar vår läroplan 31 timmar per vecka. De resterande 9 timmarna är avsedda för studier och individuell planering som kan ske hemma. Semestern är 40 dagar per år. Vi tyckte oss förstå att det är en utbildad förskollärare per avdelning, och att den andra personen kan vara utbildad assistent.

Våra reflexioner

Det var spännande att få uppleva barnomsorgen på denna välorganiserade förskola. Vi var förundrade att se hur en ensam förskollärare inför våra ögon samlade och inspirerade en så stor barngrupp. Trots att området bestod av höghus och var relativt nybyggt hade förskolan en mycket stor och varierad utemiljö. Där satt de och ritade och lekte i sandlådan och i klätterställningar och hade flera buskage och lågkrypande träd att springa och gömma sig i och leka under.

2. Förskolans läroplan

Inledningsvis en tillbakablick på vårens arbete via ett seminarium VAD HÄNDER MED LÄROPLANEN? utifrån förslaget om ny läroplan för förskolan, den 18 april 2018, av Christina Widström, Stockholmskretsen.

Föreläsare var Eva Ärlemalm-Hagsér (universitetslektor, docent vid Mälardalens högskola) och Monica Nilsson (universitetslektor, docent vid Högskolan i Jönköping). Intresset för föreläsningarna var stort och lokalen, som rymde 140 personer, var mer än full!

Eva Ärlemalm-Hagsér började med att förklara att förskolans läroplan behövdes revideras eftersom den är mer än 20 år gammal och det behövdes göras en större översyn. Detta upptäcktes i Skolinspektionens slutrapport "Förskolans kvalitet och måluppfyllelse – ett treårigt regeringsuppdrag att granska förskolan" (2018). Det som behövdes tydliggöras var bl. a att förskolan ska vara likvärdig, lyfta fram minoritets-språken, omsorgs-begreppet, förskollärares ansvar och undervisning/utbildnings-begreppet. Hon beskriver hur förslaget har arbetats fram under året, där många har varit inblandade och även allmänheten har kunnat påverka genom att kommentera remisserna.

Och hur blev då Skolverkets förslag?

Eva förklarar att begreppet fostran helt har tagits bort, omsorg har stoppats in på fler ställen, det är fler rubriker och bl. a barns inflytande har vävts in i texten. Det står nu måluppfyllelse istället för strävansmål. Man har bytt ut varje barn mot barnen i den nya texten. Eva anser att orden utbildning och undervisning inte har definierats tillräckligt utan att det ger fortfarande utrymme för tolkningar. Hon berättar att när läroplanen är fastlagd kommer det finnas olika implementerings-insatser från Skolverket. Hon avslutar föreläsningkvällen genom att lyfta sin forskning om hållbar utveckling. Hon är skeptisk till att i förslaget har inte hållbar utveckling fått en egen punkt, utan är inbakad med hälsa och välbefinnande. Hon ger flera exempel från texten där man har lagt till hållbar utveckling som en svans i meningen, detta gör att uppdraget om hållbar utveckling blir otydlig. Hon vill att vi ska utbilda individer som kan upptäcka orättvisor och ojämlikhet. Vi måste göra på ett annat sätt än vad vi gör nu, för att få en hållbar planet! Till sist vill hon lyfta otydligheten med pedagogernas olika roller och att det blir problematiskt när det i dagsläget är brist på förskollärare.

Monica Nilsson bedriver forskning om barns lek och därför pratar hon utifrån det perspektivet. Eftersom vi ingår i skolväsendet ska även våra ord och begrepp vara gemensamma. Men hon poängterar att vi inte ska bli skola och undervisa, utan att vi ska göra som vi alltid har gjort. Det är bara nya begrepp! Till skillnad från skolan så har förskolan ett dubbelt uppdrag – omsorg/tillsyn OCH ett kunskapsuppdrag. Barnen är dessutom i skolan en visstid under dagen med planerade lektioner medan barnen i förskolan har en längre vistelsetid. Hon säger att det är viktigt att förskolan främjar alla barns utveckling och lärande och att barnen får en livslång lust att lära.

Hur kan leken främja lusten att lära?

Monica blir oroad över att leken ska användas som medvetet bruk och att den ska bli ett redskap för vuxnas syften – en pedagogisk lek. För barnen är det leken i sig som är viktig. Hon har roat sig med att räkna antal ord i förslaget: 12 gånger nämns leken, 59 gånger ordet lärande och 60 gånger undervisning. Tänkvärt! Hon lyfter Ulla Linds begrepp: Målrationella och målrelationella processer. Hon tycker om det sistnämnda och beskriver det som öppna processer där det är barnens nyfikna frågor som styr. Hon delar upp undervisning i förskolan i två olika nivåer – planerad eller spontan aktivitet.

När publiken fick ordet hamnade diskussionen bl. a på barnskötarens roll och vad är då egentligen skillnaden på utbildning och undervisning – borde vi egentligen hitta på egna begrepp?

Eva och Monica avslutade med att medvetengöra publiken om att det är ett politiskt dokument som vi måste göra till vårt eget, i vår egen organisation och arbetet med just de här barnen.

Regeringen har nu beslutat om en reviderad läroplan för förskolan. Läroplanen träder i kraft den 1 juli 2019. Den beslutade läroplanen finns att ladda ner som pdf. Senare i höst kommer publikationen även att finnas att köpa. Ladda ner den reviderade läroplanen via Skolverkets hemsida.

I pressmeddelandet från Regeringskansliet kan vi läsa: *Förskolan är och ska vara målstyrd. Det innebär att läroplanen ger förskolans rektorer, lärare och barnskötare stöd i sitt arbete. Hur det pedagogiska uppdraget genomförs i praktiken avgörs av professionella medarbetare. Politiken ger förutsättningar med mindre barngrupper, stärkt ledarskap och nu också en modern läroplan. Regeringen lyfter fram barnskötarnas betydelse i förskolan och förtydligar deras roll i undervisningen för att främja barns utveckling och lärande. Samtidigt betonas förskolläraernas särskilda ansvar för förskolans utbildning och undervisning. Barns rätt till kroppslig och personlig integritet skrivs för första gången in i läroplanen. I den reviderade läroplanen lyfter regeringen fram barns förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om olika texter. Det är en viktig del i regeringens prioritering av läsfrämjande och språkutvecklande arbete i förskolan, och kan knytas samman med regeringens investeringar i böcker till varje förskola.*

3. Barnens planet

Den 11 oktober 2018 kommer projektet att presenteras vid OMEP-Sverige och Stockholmskretsens möte (se nedan). Därefter sker lansering av projektet för hela Sverige den 23 oktober i Nacka. Även i Skåne planeras en studiedag i höst men datum är i nuläget inte fastställt.

4. Aktuellt från kretsarna

Årsstämma UNICEF Sverige 2018. I egenskap av medlemsorganisation deltog Bibbi Tjernlund Ersson för OMEP. Mötet öppnades av ordförande Maj-Inger Klingvall. UNICEF Sverige är en ideell organisation och en av UNICEFs 34 nationalkommittéer. Uppdraget är att samla in pengar till UNICEFs verksamhet för barn i världen. I uppdraget ingår även att informera om UNICEF, bilda opinion och bedriva påverkansarbete i barnrättsfrågor. Ingrid Engdahl från OMEP blev invald i valberedningen som består av fem personer

Måndagen 24 september 2018 anordnar Stockholmskretsen en öppen föreläsning med Ingrid Engdahl: *Vem gör vad i förskolan? Om undervisning och utbildning i förskolan enligt den nya läroplanen* med. Plats. ABF-huset, Sveavägen 41, Stockholm. Tid: 18.00 – 20.00. Anmälan till omep.stockholm@gmail.com

Torsdag 11 oktober 2018 firas OMEP's 70-års jubileum: På barnens sida. En historisk tillbakablick från det att OMEP bildades i Prag 1948 och Svenska OMEP idag med Ingrid Pramling Samuelsson, Ingrid Engdahl, Eva Ärlemalm-Hagsér, Ulla-Britt Larsson, Lena Bäckström. Plats. ABF-huset, Sveavägen 41, Stockholm. Tid: 17.30 - 20.30. Anmälan till omep.stockholm@gmail.com

Tisdag 13 november 2018 SOL - betydelsen av Skapande, Omsorg och Lek i förskolan. Föreläsare: Gittel Strassman, bildlärare och ateljérista, verksam i Södertäljes kommunala förskolor. Sara Folkman, legitimerad lärare från förskola till gymnasiet, fil. lic i förskoledidaktik och verksam som pedagog i förskolan. Plats. ABF-huset, Sveavägen 41, Stockholm Tid: 18.00 – 20.00. Anmälan till omep.stockholm@gmail.com

Kostnad OMEP-medlemmar 100 kr, övriga 200 kr. Förskolor betalar 600 kronor i medlemsavgift per år samt 100 kronor per deltagare vid föreläsning/seminarium.

5. Utlysning av ansökningar

ANNOUNCING THE FIRST EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT (ESD) STUDENT AWARD COMPETITION

Education for Sustainable Development (ESD) ranks among World OMEP's highest priorities. Since 2010 OMEP has held a travel award competition for outstanding ESD projects by OMEP members. A goal for initiating this new award for graduate and undergraduate students is to recognize their contributions to securing a sustainable future. OMEP invites all students to take part in this competition. avisnjic.jevtic@gmail.com / jwagner@whittier.edu

Announcing OMEP's New Education for Sustainable Development (ESD) Award Competition for Graduate and Undergraduate Students.

- At least one student or student-group project will be selected. Project must involve work with or for young children (birth to age 8, with preference for children 6 years and younger).
- Project must focus on one or more components of sustainability: healthy environments, viable economies, and equitable/just societies.
- Project must represent best practices in early childhood education.
- Proposals must be signed by a faculty member and OMEP National Committee president.
- Proposal deadline: March 15, 2019.

Winner(s) will present their projects at the OMEP World Conference in Panama in July 2019. Winner(s) will receive funding to help with travel costs to participate in the conference. Further details about requirements and selection criteria will be posted on the World OMEP website and sent to OMEP national committees in September 2018, along with the Call for Proposals.

Kontaktpersoner och styrelsen för Svenska OMEP och lokala kretsar nås via mejl från hemsidan www.omep.org.se eller via adress och telefon, se nedan.

SVENSKA OMEP

Eva Ärlemalm-Hagsér, ordförande
Sunnanvindsgränd 209, 177 71 Järfälla
tel: 070-642 30 85

GÖTEBORGSKRETSEN

Bibi Karlsson, ordförande
Seglaregatan 21, 414 57 Göteborg
tel: 031-45 50 41

SKÅNEKRETSEN

Lena Bäckström, ordförande
Horröd 1387, 282 73 Sösdala
tel: 070-536 07 54

STOCKHOLMSKRETSEN

Ulla-Britt Larsson, ordförande
Ängkärrsgatan 17, 171 70 Solna
tel: 070-741 38 64

NORRLANDSKRETSEN är vilande.

Svenska OMEP:s hemsida: www.omep.org.se

OMEP-nytt 2018:2 utgiven september 2018 av Skåneskretsen.
ISSN: 1104-7569

Utgivningsplan för OMEP-nytt **2018:3**
Manusstopp: 30 november, Publicering: 17 december
Ansvarig krets: Stockholmskretsen

Skicka gärna in ditt bidrag!

Svenska OMEP:s mål är att skapa kontakter och samverkan både nationellt och internationellt, med och mellan olika yrkesgrupper, som är engagerade i frågor som rör barn i åldrarna 0-8 år.

Svenska OMEP arbetar för att genom olika åtgärder sprida kunskap om barn och barns villkor i såväl Sverige som andra länder.

Svenska OMEP arrangerar:

- temakvällar, debatter och seminarier kring aktuella frågor
- konferenser och symposier
- studiebesök för utländska OMEP-medlemmar
- internationella kontakter

Som medlem i Svenska OMEP

- kan du påverka myndigheter som ansvarar för att barns behov tillgodoses
- får du träffa andra yrkesgrupper som arbetar för barn i åldrarna 0-8 år
- kan du delta i seminarier och konferenser i Sverige och i världs-OMEP
- får du OMEP- nytt tre gånger/år

Medlemskap

Du blir medlem när du betalar årsavgiften som är:

- 200 kronor för enskild medlem
- 100 kr för studenter och pensionärer
- 600 kronor för organisation
- 275 kronor till ger dig OMEP:s internationella tidskrift International Journal of Early Childhood.
- Beloppen sätts in på Svenska OMEP:s plusgiro: 45 63 41-7

Kom ihåg att skriva namn, adress och e-postadress på inbetalningskortet eller i meddelanderutan, om du betalar över internet.